

Az életet szolgáló gazdaság, mint minden ember feladata

Konferencia az Egyházak Világtanácsa 10. nagygyűlésének előkészítésére

Nemzetközi konferenciát szervezett az Egyházak Világtanácsa (EVT) *Szegénység, Gazdagság és Ökológia összefüggései (Linking Poverty, Wealth and Ecology)* címmel 2012. június 18-22 között az indonéziai Bogorban. Hat éves folyamat zárult le ezzel. Az EVT 9. nagygyűlését 2006-ban Porto Alegre-ben (Brazília) rendezték meg. Itt indították útjára azt a hat éves programot, amelynek feladata volt, hogy minden kontinensen elemezze a szegénység, a gazdagság és a környezeti problémák összefüggéseit, valamint meghatározza azokat a tennivalókat, amelyek szükségesek egy emberközpontú és fenntartható gazdaság létrehozásáért. Az indonéziai tanácskozásnak két feladata volt. Egyrészt az előző öt év munkájának kiértékelése, összegzése, másrészt pedig az EVT 2013-ban, Koreában megrendezésre kerülő nagygyűlésének előkészítése a gazdasági és környezeti témákban.

A tanácskozáson több mint százan vettek részt, azonban a munka legnagyobb része interaktív módon, kiscsoportokban zajlott. Jelen volt *Olav Tveit*, az EVT jelenlegi főtitkára, valamint *Konrad Raiser*, aki korábban 11 éven keresztül volt főtitkár. Részt vett továbbá több püspök, lelkész, egyházi munkatárs, egyetemi oktató, gazdasági és környezeti szakértő is. Hazánkat két evangélikus küldött képviselte *Fischl Vilmos*, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtitkára, valamint *Gömböcz Elvira*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanársegédje, aki 2006 óta foglalkozik a témával.

A közös munka eredményeként a konferencia utolsó napján egy hét oldalas záródokumentum született meg *Turning Toward an Economy of Life (Fordulat az életet szolgáló gazdaság felé)* címmel. Az erre megbízott kisebb csoport néhány héten belül e szöveget módosította és véglegesítette a munkacsoportok javaslatai alapján. A végleges dokumentum az EVT hivatalos honlapján olvasható angolul. <http://www.oikoumene.org/en/resources/documents/wcc-programmes/public-witness-addressing-power-affirming-peace/poverty-wealth-and-ecology/neoliberal-paradigm/agape-call-for-action-2012.html> Ez a dokumentum lesz az EVT 10. nagygyűlésére beterjesztett szöveg 2013-ban, a koreai Busanban. Az alábbiakban a dokumentum magyar fordítását közöljük. A fordítás *Gömböcz Elvira és Molnár Lilla* munkája.

Életet szolgáló gazdaságot, Igazságot és Békét Mindenkinek: Felhívás cselekvésre

Az Alternatív globalizáció a népekért és a Földért (Alternative Globalization Addressing Peoples and Earth, AGAPE) folyamat az AGAPE-felhívással zárult le az Egyházak Világtanácsa (EVT) a 9. Nagygyűlésén, Porto Alegre-ben, 2006-ban. Az EVT e folyamat folytatásaként kezdeményezte azt a programot, amely a szegénység megszüntetésére, a vagyonfelhalmozás megkérdőjelezésére valamint az ökológiai teljeség megőrzésére koncentrál. A program alapja az az értelmezés, hogy a szegénység, a gazdagság és az ökológia (Poverty, Wealth, and Ecology; PWE) szorosan összefüggnek egymással. Ez a program (PWE) folyamatos párbeszédre kötelezte el magát a vallási, a gazdasági és a politikai szereplők körében.

A résztvevők között szerepeltek ökumenikus vezetők, egyházak vezetői és képviselői a világ minden részéről, vallásközi partnerek, kormányok vezetői, szociális szolgálatot végző szervezetek munkatársai, akik képviselték a világ régióinak és nemzeteinek gazdagságát és sokszínűségét. Regionális tanulmányokat és konzultációkat rendeztek Afrikában (Dar es Salaam) 2007-ben, Dél-Amerikában és a Karib-térségben (Guatemala City) 2008-ban, Ázsiában és a Csendes-óceáni térségben (Chiang Mai) 2009-ben, Európában (Budapest) 2010-ben, és Észak-Amerikában (Calgary)

2011-ben. A program a Globális Fórum és AGAPE ünneplésén érte el csúcspontját, 2012-ben az indonéziai Bogorban. A következőkben bemutatott cselekvésre hívás a szegénységgel, a gazdagsággal és az ökológiával kapcsolatos regionális tanulmányok és konzultációk hat éves folyamatának eredménye.

Előszó

1. Ez a cselekvésre hívás egy hatalmas nagy szükség idejében jött létre. Az embereket és a Földet a kevesek általi túlfogyasztás és a növekvő egyenlőtlenség veszélyezteti, amely nyilvánvalóan megjelenik az állandó tömeges szegénységében, éles ellentétben kevesek pazarló jólétével, és összefonódik a világméretű anyagi, szociális-gazdasági, ökológiai és klíma válsággal. Dialógusaink során, mi mint résztvevők, a konzultációkban és regionális tanulmányokban kinyilvánítottuk különböző, sőt néha egymásnak ellentmondó nézőpontjainkat. Közeledtek az álláspontjaink abban, hogy nagyobb tudatossággal kezeljük azt a kérdést, hogy az élet a mai világban, abban a formában, ahogy ma ismerjük, a végéhez közeledik, ha nem sikerül szembenéznünk az önzés bűnével, a másik embert semmibe vevő szeretetlenséggel és a kapzsisággal, amelyek mind a válság gyökerei. A sürgősség tudatában ezt a párbeszédet, mint cselekvésre hívást visszük az egyházak elé. Ez a sürgetés mélységes reménységünk és hitünk szülöttje: *Az életet szolgáló gazdaság nemcsak hogy lehetséges, hanem már kialakulóban van – és Isten igazsága annak szilárd talapzatán nyugszik!*

Az élet teológiai és spirituális igénye

2. Annak a hite, hogy Isten az embert az élet nagyobb szövetének a részeként teremtette és megerősítette, hogy az egész teremtés jó (1Móz 1), a bibliai hitünk középpontja. Az élőlények egész közössége, amely nő és virágzik Isten akaratának és munkájának együttes kifejeződése, hogy életet támasszon a földből és életet adjon a földnek, hogy összekösse egyik generációt a másikkal, és hogy fenntartsa Isten háztartásának (*oikos*) gazdagságát és sokféleségét. Isten háztartásában a gazdaság Istennek a bővelkedő lét *mindenki* számára történő kegyelmes fejjánlásából származik (Jn 10,10). Inspirál bennünket az őslakosoknak „a föld mint élet” felfogása (*Macliing Dulag*), amely felismeri, hogy az emberek élete és a föld össze van kötve a kölcsönös egymásrautaltságban. Ezért kifejezzük hitünket abban, hogy „a teremtmények élete és Isten élete egybefonódik” (*Commission on World Mission and Evangelism; A világmiszió és evangéliumhirdetés bizottsága*) és hogy Isten minden lesz mindenkiben (1Kor 15,28).

3. A spiritualitás keresztény és sok másfajta megnyilvánulása arra tanít minket, hogy a „jó élet” nem a tulajdonért vívott versengő harcban, a vagyonfelhalmozásában, az erődítményekben, és a fegyverek tartalékkészleteiben van, hogy biztonságot nyújtson számunkra, és nem is abban, hogy saját erőnket a mások fölött való uralkodásra használjuk (Jak 3,13-18). Állítjuk, hogy a „jó életet” (*Sumak Kausay* Kecua nyelven és a Nyugat-pápui *Waniambi a Tobati Engros* koncepciója) a Szentháromság közössége mintázza kölcsönösségben, partnerkapcsolatban, viszonyosságban, igazságban és szerető jóindulatban.

4. A teremtés sóhajtozása és a szegénységből a kiáltó emberek (Jer 14,2-7) figyelmeztetnek minket arra, hogy észrevegyük, a jelenlegi szociális, politikai, gazdasági és ökológiai vészhelyzetünk mennyire ellene szegül Isten bővelkedő életről alkotott elképzelésének. Sokan közülünk túlságosan könnyen megtéveszteni hagyják magukat azzal, hogy azt gondolják, az emberi vágyak Isten világának a középpontjában állnak. Kategóriákat állapítunk meg, akadályokat emelünk, határvonalakat szabunk, hogy távol tartsuk magunkat felebarátunktól, a természettől és Isten igazságától. A közösségeink töredezettek, kapcsolataink megromlottak. Kapzsiságunk és énközpontúságunk veszélyezteti mind az embereket, mind a Földet.

5. Isten elhívott bennünket, hogy elforduljunk azoktól a dolgoktól, amelyek halált hoznak, és hogy az életünk új létté formálódjon át (*metanoia*). Jézus az emberiséget az önzés és a kapzsiság bűnéből való megtérésre hívja, hogy megújulhasson a kapcsolatunk egymással és az egész teremttel, hogy helyreállhasson az „istenképességünk”, és hogy elkezdődhessen egy új életmód, a partnerségi viszony Isten életet igenlő missziójában. A próféták hívása újra hallható az emberektől, és azokon az embereken keresztül, akik szegénységbe süllyedtek a jelen gazdasági rendszerünk miatt, és akiket leginkább sújtanak az éghajlatváltozások: Tégy igazságot, és keltsd életre az új Földet!

6. A mi igazságról alkotott vízióink Isten Jézus Krisztusban való kinyilatkoztatásában gyökereznek, aki kiűzte a pénzváltókat a templomból (Mt 21,12), megerősítette a gyengéket, és elgyengítette az erőseket (1Kor 1,25-28), és új értelmet adott a szegénységnek és a gazdagságnak (2Kor 8,9). Jézus nemcsak könyörületből vallotta magát a peremre szorultak és kiközösítettek közé tartozónak, hanem mert azért is, mert az ő életük tanúsítja a társadalmi rendszerek és szerkezetek bűnnel teltségét. A hitünk arra készítet bennünket, hogy az igazságot keressük, hogy tanúskodjunk Isten jelenlétéről, és hogy részesei legyünk azon emberek életének és küzdelmeinek, akiket sebezhetővé és gyengévé tettek a kultúrák és rendszerek: nők, gyerekek, szegénységben élő városi és vidéki emberek, őslakosok, rasszista elnyomás alatt szenvedő közösségek, fogyatékkal élők, az érinthetetlenek bélyegzetek (dalitok), a kényszerből kivándorolt munkások, a menekültek, a vallási és etnikai kisebbségek. Jézus mondja: „Amit tettetek a legkisebbel ezek közül, velem tettétek” (Mt 25,40).

7. Létre kell hoznunk az „átalakulás spiritualitását” („transformative spirituality”) (Commission on World Mission and Evangelism; *A világmiszió és evangéliumhirdetés bizottsága*), amely újra összeköt másokkal (*Ubuntu* és *Sansaeng*), a közjó szolgálatára indít és felbátorít bennünket, hogy kiálljunk a kiközösítés különböző formái ellen, amely az egész Föld megváltását keresi, visszautasítja az életromboló „értékeket”, és inspirál minket, hogy innovatív alternatívákat fedezzük fel. Ez a spiritualitás eszközül szolgál arra is, hogy felfedezzük a kegyelmet, hogy elegendő jut nekünk akkor is, ha megosztjuk, amink van azokkal, akik szükségét szenvednek (ApCsel 4,35).

8. Az egyházakat fel kell szólítani, hogy Krisztus ma is megszólaló hívására emlékezzenek, azt meghallják és arra figyeljenek: „Betelt az idő, és elközelített már az Isten országa: térjete meg és higgyetek az evangéliumban!” (Mk 1,15). Isten arra hív bennünket, hogy átformálódjunk, hogy folytassuk Krisztus gyógyító és vigasztaló szolgálatát, és hogy „azok legyünk, amire elküldettünk – Isten népe és közössége a világban” (*Poverty, Wealth and Ecology in Africa; Szegénység, Gazdagság és Ökológia Afrikában*). Ezért az egyház Isten közvetítője az átformálódáshoz. Az egyház Jézus Krisztus tanítványainak közössége, akik az élet teljességét igenlik minden és mindenki számára, szemben az életre irányuló bármiféle tagadással.

Egybefonódott és sürgető válság

9. A mi jelenlegi leplezetlen globális valóságunk olyannyira a halállal és pusztítással terhelt, hogy nem lesz jövőnk, melyről beszélhetnénk, hacsak az uralkodó fejlesztési paradigma radikálisan át nem alakul, és az igazságosság és a fenntarthatóság nem válik a gazdaságot, a társadalmat és a Földet irányító erővé. Az idő fogytán van.

10. Érzékeljük a globális pénzügyi, társadalmi-gazdasági, éghajlati és ökológiai válságok végzetes összefonódását, amelyeket a világ számos pontján emberek szenvedése, és az életükért

folytatott küzdelem kísér. A piac széles körben zajló liberalizálása, a dereguláció, valamint a javak és szolgáltatások korlátozás nélküli privatizálása kizsákmányolja a teremtést és szétrombolja a társadalmi működést és szolgáltatásokat, és megnyitja a határokat a gazdaság számára a termelés látszólagosan korlátlan növekedése érdekében. Az ellenőrizetlen pénzügyi mozgások egyre több és több ország gazdaságát ingatják meg szerte a világon. A számos formában megnyilvánuló éghajlati, gazdasági, pénzügyi és eladósodási válságok kölcsönösen összefüggnek egymással és felerősítik egymást. Többé nem foglalkozhatunk velük egymástól elválasztva őket.

11. A klímaváltozás és a teremtés sértetlenségét fenyegető veszélyek jelentős kihívássá váltak, abban az összetett válságban, amellyel szembe kell néznünk. A klímaváltozás közvetlenül hatással van az emberek megélhetésére, fenyegeti a kis szigeti államok létét, csökkenti a friss vízhez való hozzáférést, és csökkenti a Földön élő különféle fajok számát. Messzemenő hatással van továbbá az élelem biztosítására, az emberek egészségére, és a népesség egyre nagyobb részének életviteli szokásaira. A klímaváltozás következtében az élet általunk ma megszokott formái visszafordíthatatlanul megváltozhatnak néhány évtized leforgása alatt. A klímaváltozás az emberek kitelepítéséhez, kényszerű migrációhoz és fegyveres konfliktusokhoz vezet. A klímaváltozásnak eddig ismeretlen és váratlan kihívásai együtt jelennek meg a természeti erőforrások kontrollálatlan kizsákmányolásával, ezáltal a Föld elpusztításához, és az élőhelyek alapvető megváltozásához vezetnek. A globális felmelegedés és az ökológiai pusztítás egyre inkább élet és halál kérdésévé válnak.

12. A mi világunk sosem volt sikeresebb és virágzóbb, de ugyanakkor igazságtalanabb, mint amilyen ma. Az egyenlőtlenség elérte azt a szintet, amellyel többé nem tehetjük meg, hogy figyelmen kívül hagyjuk. Az emberek, akik szegénységbe süllyedtek, erejüket meghaladó adósságba kerültek, akiket kiközösítettek és otthonaikból elűldöztek minden eddiginél világosabban és a sürgős helyzet tudatában kiáltanak segítségért. A világ közösségének fel kell ismernie, hogy mindannyiunk számára szükséges együtt, egymással kezét fognunk és az igazságot cselekednünk a példa nélküli és katasztrofális egyenlőtlenségek terén a jólét megosztásában.

13. A kapzsiság és az igazságtalanság, a könnyen megszerezhető profit hajszolása, a jogtalan kiváltságok, és a hosszú távú, fenntartható célok kárán szerzett rövid távú előnyök mind gyökeres okai az egymással összefonódott válságoknak, és többé nem hunyhatunk szemet felettük. Ezek az életromboló „értékek” lassan belopódtak, hogy uralják a mai világ rendszereit, és egy olyan életstílushoz vezetnek, amely alapvetően ellene szegül a Föld regenerációs képességeinek valamint az emberek és más teremtmények jogainak. Ezért a válságnak mély erkölcsi és egzisztenciális dimenziói vannak. A felvetődő kihívások elsősorban nem technikai és pénzügyi jellegűek, hanem etikai és spirituális vonatkozásúak.

14. A piaci fundamentalizmus nem csupán egy gazdasági paradigma, hanem egy társadalmi és erkölcsi filozófia. Az elmúlt harminc évben a piacba vetett hit a zabolálatlan versengésen alapult, és abban fejeződött ki, hogy az élet minden aspektusát számba vette és a fizetés eszközévé tette, ezzel elnyomta és meghatározta társadalmi rendszereinknek, a tudománynak, a technikának, a közvéleménynek, a médiának, de még az oktatásnak az irányultságát is. Ez az uralkodó hozzáállás a jólétet elsősorban a gazdagok felé irányította, és lehetővé tette az ember számára, hogy kifossa a természet erőforrásait messze túlmenően annak korlátain azért, hogy saját gazdagságát növelje. A neoliberais paradigmából hiányzik az az önszabályozó mechanizmus, amellyel kezelhetné azt a káoszt, amelyet széles körben kiterjedő hatásával okoz különösen az elszegényedettek és kiközösítettek.

15. Ez az ideológia az élet minden vonatkozását áthatja, rombolja belülről éppúgy, mint kívülről, beszívárog a családok és a helyi kisközösségek életébe, nagy erővel pusztítja a természeti környezetet, a hagyományos létformákat, a kultúrákat és tönkreteszi Föld jövőjét. Az uralkodó globális gazdasági rendszer ily módon azzal fenyeget, hogy véget vet mind a békés együttélés feltételeinek és mind az élet jelenlegi formájának.

16. Félrevezető az az egyoldalú hit, miszerint a gazdasági növekedést (GDP) automatikusan követik a társadalmi előnyök. A korlátok nélküli gazdasági növekedés megfojtja a természetes élőhelyeink virágzását: a klímaváltozás, az erdőirtás, az óceánok elsavasodása, a fajok kipusztulása, és így tovább. Az ökológiai közjavak pusztulásnak indultak és a politikai és gazdasági elit tulajdonába kerültek a katonai erők bevetésével. A fedezet nélküli adósságokon alapuló túlfogyasztás erőteljes társadalmi és ökológiai eladósodást vált ki, amellyel az Északi félteke fejlett országai tartoznak az Déli félteke országainak. Ez az eladósodás igazságtalan továbbá a Földdel szemben, és hatalmas terhet rak a jövő nemzedékekre. Elutasította az emberiség azt a hitet, miszerint az Úr a Föld és minden, ami betölti (Zsolt 24,1 és 1Kor 10,26).

Az igazság forrásai

17. Megvalljuk, hogy egyházaink és egyháztagjaink bűnrészesei az igazságtalan rendszernek, amikor a fogyasztás fenntarthatatlan életstílusát és szokásait követik, és mélyen beleépülnek a kapzsiságra épülő gazdaságba. Némely egyház továbbra is a gazdagodás és prosperitás, az önelégültség, az uralkodás, az individualizmus és a kényelem teológiáját hirdeti. Néhányan a jótékony teológiájára helyezik a hangsúlyt, nem pedig a kismizettek és elszegényedettek iránti igazságosságra. Mások, nem hajlandók megkérdőjelezni, sőt még helyesnek is tekintik azokat a rendszereket és ideológiákat, amelyek a határtalan növekedésre és felhalmozásra épülnek. Ők nem veszik figyelembe az ökológiai pusztítás valóságát és a globalizáció áldozatainak súlyos helyzetét. Néhányan a rövidtávú, számszerűsíthető eredményekre koncentrálnak a mélyebb, minőségi változások helyett. Azonban azt is látjuk, hogy bár sokan nem vizsgálják felül saját termelési, fogyasztási és beruházási szokásaikat, mégis, minden kontinensen egyre több gyülekezet tesz növekvő erőfeszítéseket és ad hangot annak a meggyőződésnek, hogy van lehetőség a változásra.

18. Reményünk forrása mindenek felett Krisztus feltámadása és ígérete, amelyben minden embernek életet ígér. A feltámadás reményének bizonyítékát látjuk az egyházakban és a mozgalmakban, amelyek elkötelezettek egy jobb világ létrehozásáért. Ők a világ világossága és a föld sója. Mélyen megérint és lelkesít bennünket az átalakulás számos példája, amelyek az egyházakból valamint a nők, a szegények, a fiatalok, a sérültek és az őslakosok növekvő mozgalmából indulnak ki. Ezek a mozgalmak az életet szolgáló gazdaságot építik, és elősegítik egy virágzó természeti környezet létrehozását.

19. A Fülöp szigeteken keresztény és muzulmán hívők, és az őslakosok vezetői arra szentelték az életüket, hogy fenntartsák kapcsolatukat a földdel, és hogy a földből tartsák fenn magukat, hiszen hozzá tartoznak. A dél-amerikai, afrikai és ázsiai egyházak a külföldi adósságok felülvizsgálatát végzik, valamint felelősségre vonják a bányászati és a nyersanyag kitermelő vállalatokat, hogy számot adjanak az emberi jogok megsértéséről, valamint az okozott környezeti pusztításokról. A dél-amerikai és európai egyházak megosztják egymással különböző tapasztalataikat a globalizációról, és kölcsönösen tanulnak ezekből. Céljuk, hogy meghatározzanak közös, de mégis sajátos felelősségeket, erősítsék a szolidaritást egymás iránt, és stratégiai szövetségeket építsenek. A keresztények elkezdtek

kidolgozni a kapzsiság mérőszámait, és nemzetközi szintű párbeszédet folytatnak buddhistákkal, és muzulmánokkal, azzal a céllal, hogy a kapzsiság elleni küzdelemben közös pontokat fedezzenek fel a vallások között. Az egyházak a civil társadalommal szövetkezve vitatják meg egy új nemzetközi pénzügyi és gazdasági rendszer jellemzőit, amely az életet adó mezőgazdaságot támogatja és szolidáris gazdaságot épít fel.

20. A nők létrehozták a feminista teológiát, amely felelősségre vonja és megkérdőjelezi a patriarchális rendszer uralmát. Létrehozták továbbá a feminista közgazdaságtant is, amely a gazdaságot a társadalomba, a társadalmat pedig a természeti környezetbe ágyazottan értelmezi. A fiatalok az egyszerű életmód és az alternatív életstílus kampányainak élharcosai. Az őslakosok átfogó jóvátételt, valamint a földhöz való jogaik elismerését követelik, így értelmezik a társadalmi és ökológiai adósság kérdését.

Elköteleződés és elhívás

21. Az EVT 10. nagygyűlése olyan időben történik, amikor az Isten teremtése által létrejött életet az emberi vagyonfelhalmozás veszélyezteti. Isten radikális átalakulásra hív minket. A változás nem lehetséges áldozat és kockázat nélkül, de Krisztusba vetett hitünk megkívánja, hogy elkötelezzük magunkat arra, hogy változást létrehozó egyházakká és gyülekezetekké legyünk. Erősítenünk kell magunkban az erkölcsi bátorságot, amelyre szükségünk van ahhoz, hogy tanúságot tegyünk az igazság és fenntarthatóság spiritualitása mellett, és prófétai mozgalmat indítsunk az életet szolgáló gazdaságért mindenki javára. Ez magában foglalja az emberek és közösségek mobilizálását, a megfelelő erőforrások biztosítását (pénzeszközök, idő és kapacitás), valamint további összetartozást segítő és koordinált programok fejlesztését, amelyek a gazdasági rendszer, a termelés, az elosztás, a fogyasztási szokások és az értékek átalakítása érdekében működnek.

22. Az átalakulás folyamata az emberi jogok és az emberi méltóság (emberi felelősség a teremtés egésze iránt) tiszteletben tartásával kell, hogy történjen. Felelősségünk túlmutat saját magunkon és a nemzeti érdekeinken, feladatunk, hogy fenntartható társadalmat hozunk létre, amely lehetővé teszi a jövő nemzedékek számára is szükségleteik kielégítését. A változásnak magába kell ölelnie azokat, akik a leginkább szenvednek társadalmi felépítésünk kirekesztése miatt, mint pl.: szegények, nők, őshonos lakosság, rokkantak és megváltozott munkaképességűek. Nélkülük nem tudunk számukra kedvező változásokat elérni. Fontos feladatunk, hogy fölé emelkedjünk a hatalmi struktúrának, a hatalmi kultúrának és annak az önpusztításnak, amely szétszaggatja az élet társadalmi és ökológiai szövetét. Fontos, hogy az egész teremtés gyógyulására és megújulására irányuló küldetés vezesse az átalakulás folyamatát.

23. Ezért arra hívjuk az EVT 10. nagygyűlését Busan-ban, hogy kötelezze el magát, és erősítse meg az EVT szerepét az egyházak összehívásában, hogy egy közös fellépés szülessen meg ökumenikus összefogásban, és hogy biztosítsa az erősebb összetartozást az életet szolgáló gazdaság érdekében, mindenki javára. Nevezetesen az alábbi területeket kell előnyben részesíteni és elmélyíteni a következő években:

- egy új nemzetközi pénzügyi és gazdasági rendszer kiépítése kritikus munkával (EVT állásfoglalás: Igazságos pénzügyek és az életet szolgáló gazdaság; *Just Finance and an Economy of Life*),

- tiltakozás a vagyonfelhalmozás és a kultúránkban meglévő kapzsiság szokásrendszere ellen; valamint a kapzsiság elleni mérőszámok kialakítása (A kapzsiság határa munkacsoport jelentése; *Report of the Greed Line Study Group*),
- prioritássá kell tenni az elkövetkezendő években az ökológiai adósság visszafizetését, és az ökológiai igazságosság előremozdítását (EVT állásfoglalás: Ökológiai igazságosság és ökológiai adósság; *Eco-justice and Ecological Debt*).

24. Továbbá, arra hívjuk az EVT 10. nagygyűlését Busan-ban, hogy a jelenlegi gyűléstől a következő nagygyűlésig tartó időszakot szentelje az egyházak számára a hitbeli elköteleződés alábbi témájának: „Életet szolgáló gazdaság – Életünk, mint Isten igazságossága a teremtésben (Igazságosság és béke mindenki számára); “Economy of Life – Living for God’s Justice in Creation [Justice and Peace for All]”. A folyamat lehetővé teszi az egyházak közötti közösségvállalást, hogy reményt, állhatatosságot és bátorítást merítsenek egymástól, erősítsék az egységet és a közös tanúságtételt a legfontosabb ügyekben, amelyek hitünk középpontjában állnak.

25. „Az igazságos pénzügyek és az életet szolgáló gazdaság” (“Just Finance and an Economy of Life”) című állásfoglalás egy etikus, igazságos és demokratikus pénzügyi kormányzást tart szükségesnek, amely „közös értékeken alapul: becsületesség, társadalmi igazságosság, emberi méltóság, kölcsönös megbízhatóság, és ökológiai fenntarthatóság” (EVT állásfoglalás: Igazságos pénzügyek és az életet szolgáló gazdaság; “Just Finance and an Economy of Life”). Képesek vagyunk rá, és szükségünk is van arra, hogy egy életet szolgáló gazdaságot hozzunk létre, amely megteremti minden ember részvételét az életünket érintő döntéshozatali folyamatban; biztosítja az emberek alapvető szükségleteit az igazságos megélhetésen keresztül; értékeli és támogatja a társadalmi reprodukció és a társadalmi gondoskodás nők által végzett munkáját; védi és megőrzi a levegőt, a vizet, a földet és az energia erőforrásait, amelyek szükségesek az élet fenntartásához (v.ö.: *Szegénység, gazdagság és ökológia Ázsiában és óceániában; Poverty, Wealth, and Ecology in Asia and the Pacific*). Az életet szolgáló gazdaság megvalósítása különböző módszereket és stratégiákat von maga után, amilyen többek között például:

- a kritikus önreflexió és a radikális spirituális megújulás;
- a jogokon alapuló megközelítésmód;
- a helyteremtés a kirekesztettek minden lehetséges fórumon való képviseléséhez;
- a nyitott párbeszéd szüksége Észak és Dél között, egyházak között, civil szervezetek és állami szereplők között, a különböző vallási irányzatok között, azért, hogy szinergia épülhessen fel azoknak a kultúráknak és struktúráknak való ellenálláshoz, amelyek milliók életét tagadják meg;
- igazságosság az adózásban;
- széles lehetőségek megteremtése a közös tanúságtételhez és az érdekképviselethez.

26. A folyamat egyre növekvő lehetőségeket teremt a keresztény egyházak számára, hogy tanuljanak egymástól, más vallásoktól, és társadalmi mozgalmaktól arról, hogy az átalakulás spiritualitása (transformative spirituality) hogyan találkozik, és hogyan tud ellenállni az életet romboló értékeknek, valamint hogyan kerekedik felül a bűnrészességen a kapzsiság által uralt gazdaságban. Alkalmat ad

arra, hogy megtanuljuk, mit jelent az életet szolgáló gazdaság teológiai és gyakorlati szempontból egyaránt, azáltal, hogy megosztjuk egymással és közösen gondolkozunk azon, milyen konkrét változásokra van szükség a különböző helyzetekben. A folyamat lehetőséget teremt arra, hogy közös kampányokat és érdekképviseleti tevékenységeket folytassunk nemzeti, regionális és globális szinten egyaránt olyan közös célokért, mint:

- a szegénység megszüntetése és a jólét megosztása érdekében létrehozott szabályozásbeli és rendszerszintű változások;
- az ökológiai korlátokat tiszteletben tartó termelés, fogyasztás és elosztás;
- az egészséges, igazságos, méltányos, nem fosszilis üzemanyagokra épülő, békés és szeretetteljes társadalmak létrehozása.

Az élet Istene igazságra és békére hív bennünket.

Jöjj Isten részesedést kínáló asztalához!

Jöjj Isten életet kínáló asztalához!

Jöjj Isten szeretetet kínáló asztalához!